

OBSAH

Úvodem na okraj k metodologii výzkumu povinné vojenské služby (Jiří Hlaváček)	9
Životní a služební podmínky vojáků základní služby po roce 1948 (Prokop Tomek)	19
Branná povinnost a délka základní vojenské služby	22
Služba vysokoškoláků	26
Možnosti vyhnutí a alternativy služby	28
Způsob doplňování armády	30
Možnosti výkonu služby	35
Nástup na vojnu	39
Základní vojenské řády a další předpisy	41
Funkce vztahující se bezprostředně k vojákům základní služby	46
Vojenský výcvik	47
Pracovní využití vojáků	51
Politická výchova, socialistické soutěžení a oslavy	53
Materiální zabezpečení vojáků	58
Kázeňské odměny a tresty	63
Volný čas, vycházky, dovolené a krátkodobé volno k opuštění posádky	68
Mimořádné události v armádě	72
Cesta domů a záloha	73
Závěrem k vojenským normativům po roce 1948	75
Každodenní interakce a rituály vojáků základní služby (Karel Altman, Jiří Hlaváček, Petr Wohlmuth)	77
Oficiální a neoficiální hierarchie mezi vojáky	78
Podmínky existence mazáckého systému a jeho atributy	85

První půlrok v roli vojáka základní služby	93
Kult čísla a jeho reflexe	100
Povyšování do mazáckého stavu jako přechodový rituál	104
Každodenní šikana a její formy	108
Lampasácká vojna, potírání mazáctví a šikany	115
Závěr: občanská a vojenská „bezpečnost“	120
Vojna základ života...? Nad militární zkušeností	
absolventů civilních vysokých škol (Pavel Mücke)	125
„Bojovat“ či studovat, na vojnu anebo na školu...?	130
Zkušenost vojenských kateder	135
Absolventská vojna	145
Závěrem o významu vojny v životě vysokoškoláků a v jejich kolektivní paměti	160
„Vydržíš tak dlouho čekat?“ Reprezentace maskulinity	
vojáků základní služby ve filmové tvorbě	
a v pamětnické reflexi (Lenka Krátká)	162
„Nebýt jako baba“: Koncept hegemonní maskulinity	164
Nesmělý mladík se „stává mužem“: Obrazy vojáků základní služby v českém filmu	168
Romantický hrdina, milenec i zodpovědný partner:	
Typologie mužských postav v analyzovaných filmech z hlediska vztahu k ženám	181
„Nevojenské“ aspekty života na vojně: Vztahy mezi vojáky a ženami, jak byly reflektovány v rozhovorech	185
„Pro mě taky možná bylo důležité, že jsem měl tu ženskou“:	
Typy významných vztahů mezi vojáky a ženami na základě osobních reflexí	192
„Holky, to bylo věčný téma“ (několik poznámek na závěr)	198
Armádní disciplinační řád v historické subjektivitě	
bývalých vojáků základní služby (Petr Wohlmuth)	200
Armádní disciplinační řád	213
Rituální násilí a důstojnost vojáka	237

Situace blízké válce a disciplinační řád	252
Přísahy a nepřísahy	264
Závěr	276
Ztracený čas, který z tebe udělá chlapa!? Významy základní vojenské služby a jejich reflexe v generační paměti českých mužů (Jiří Hlaváček)	283
Oficiální diskurs: Ve službách moderního „Leviathana“	285
Veřejný diskurs: V zajetí antimilitarismu a kultu maskulinity	292
Aktérská perspektiva: V (i)realitě mezi oficiálním a veřejným diskursem	297
Obrana vlasti: Příprava na boj	301
Výchova k občanství: Prostředek indoktrinace a ideologizace	318
Podřízení se řádu: Proces disciplinace	337
Být součástí celku: Forma socializace	365
Iniciační rituál: Životní zkouška a potvrzení maskulinity	382
Závěr: K souboji diskursů v čase „tekuté modernity“	398
Závěrem k „demýtizaci“ povinné vojny po roce 1968 (Jiří Hlaváček)	404
Přehled použitých zkratk	407
Tabulka: základní údaje o narátorech	409
Bibliografie a použité prameny	413
Věcný rejstřík	438
Resumé	444